

L'IMPOST DE SUCCESSIONES, EL GRAN DESCONEGUT

Actualment tots coneixem, més o menys, en què consisteix cadascun dels Impostos que paguem. Malgrat tot, existeix un impost que, per no ser de liquidació habitual, com són altres impostos (IRPF, IVA, IBI, etc.) és un gran desconegut per a la majoria de ciutadans. Es tracta de l'Impost de Successions i Donacions.

Aquest impost és tan desconegut que moltes persones creuen, per exemple, que ha estat suprimit; d'altres creuen que, havent fet testament, no s'aplica aquest impost; o d'altres simplement ignoren totalment la seva existència. També hi ha qui pensa que n'hi ha prou amb no liquidar-lo en la data deguda i esperar que l'Administració no se n'adoni perquè prescrigui passats uns anys. Res d'això és cert: l'Impost existeix, s'aplica a totes les herències per igual, independentment que existeixi o no testament, i és il·lusori esperar que una acceptació d'herència se li passi per alt a l'Administració, dotada com està de tota la informació i eines informàtiques necessàries per reclamar el pagament d'aquest impost al sofert contribuent.

UNA MICA D'HISTÒRIA

L'impost de Successions i Donacions és un dels més antics d'Europa, remuntant-se a la Roma Imperial. Als segles de la Il·lustració va mantenir un cert prestigi en la societat europea, ja que era l'únic impost amb una escala progressiva, és a dir, el que més heretava, pagava més i en proporció més gran. Però a mesura que a Europa es va perfeccionar l'impost universal i progressiu per excel·lència, l'Impost sobre la Renda, l'Impost de Successions va deixar de tenir aquella preponderància recaptatòria. Als països europeus als quals encara subsisteix, els mínims exempts són molt alts i el pes relatiu en la recaptació total d'impostos és insignificant.

Però Espanya sempre és diferent... i les reformes ens arriben una mica tard. El nostre sistema tributari no es va modernitzar de debó fins els primers governs de la transició, amb algun segle de retard respecte a altres països europeus, tot i que aquesta modernització va ser realment profunda ja que va incloure també la de La pròpia Administració Tributària, dotant-la dels ordinadors més potents i avançats per a aquella època, aspecte que no ha deixat de progressar.

Amb la transició va arribar també el reconeixement del dret Foral al País Basc (ja existia a Navarra i Àlaba), així com el "cafè per a tothom" dels altres Estatuts, entre ells el de Catalunya. La descentralització resultant d'aquests processos autonòmics ha suposat alguns avantatges pel que respecta a l'apropament al ciutadà, almenys geogràficament parlant, de l'àmbit de la presa de decisions polítiques, però en el cas de l'Impost de Successions, el que per a altres ha estat un avantatge, a Catalunya s'ha transformat en una discriminació negativa.

L'IMPOST DE SUCCESSIONS A ESPANYA

Convé saber que la gestió de l'Impost de Successions i Donacions ha estat transferida a les Comunitats Autònomes, tot i que amb variants segons el règim autonòmic de cada territori.

Comunitats Forals (Navarra i País Basc)

Les Comunitats Forals negocien anualment amb el Govern Central la seva aportació a les arques comunes de l'Estat, és a dir, els diners que transfereix la Comunitat a l'Hisenda espanyola, popularment anomenats "cupo". Els impostos estatals no són un ingrés directe de cada ciutadà a la caixa comú espanyola (com succeeix a la resta d'Espanya), sinó que els recapten les Diputacions Forals i d'aquesta recaptació s'envia a Madrid el "cupo" anual. Gràcies a això i al poder legislatiu de que gaudeixen, el País Basc ha suprimit l'Impost de Successions per a les herències entre cònjuges o entre pares i fills i Navarra els hi aplica una tarifa del 0,8%.

L'IMPOST DE SUCCESSIONES, EL GRAN DESCONEGUT

Comunitats Autònomes de règim comú

La resta de Comunitats Autònomes, anomenades de “règim comú”, s’ha vist agraciada amb la cessió per part de l’Estat de la gestió d’alguns impostos, entre ells el de Successions i Donacions i, amb això, la facultat per determinar els barems de tributació ja que, a més de gestionar aquests impostos, ingressen el seu import a la caixa de cada Comunitat Autònoma.

La “Llei de Cessió de Tributs” no permet a les Comunitats Autònomes eliminar l’Impost de Successions cedit, ja que continua sent un tribut estatal. Malgrat tot, com els està permès establir els paràmetres per aplicar-lo, aquelles Comunitats que han cregut, com la majoria dels legisladors europeus, que aquest impost no ha de gravar les herències entre els familiars de primer grau, han optat per solucions imaginatives, a la vegada que efectives, per al contribuent. Han legislat, per exemple, que per als ascendents, descendents i cònjuges, a la tributació calculada se li apliqui un coeficient multiplicador, per exemple, del 0,01, la qual cosa, en resum, suposa una quota de tributació molt propera a zero. Per aquesta enginyosa via o d’altres semblants han “suprimit” a efectes pràctics aquest impost, successivament, les Comunitats de règim comú de La Rioja, Cantàbria, Madrid, Comunitat Valenciana, Balears, Canàries, Castella i Lleó i Castella-La Manxa.

Altres Comunitats com Aragó, Andalusia, Astúries, Galícia i Múrcia han legislat també deduccions molt importants en determinats supòsits que, tot i que no assoleixen la reducció del 99% de la quota com en aquelles altres Comunitats citades anteriorment, les situen també en un lloc molt favorable en el “rànquing” de les Comunitats on resulta més barat heretar.

I quan arribem al furgó de cua en quant a bonificacions en aquest impost, ens trobem amb Extremadura i Catalunya, les dues comunitats que l’han conservat pràcticament igual.

L’impost de Successions a Catalunya

Davant deu Comunitats Autònomes que pràcticament han suprimit l’Impost de Successions i altres cinc que contemplen importants reduccions del mateix, el nostre Govern és radicalment contrari a la seva supressió. De fet, membres del Govern han manifestat que la seva ideologia els impedeix adoptar mesures tan benefactores per a les famílies com les que han adoptat altres Comunitats governades pel Partit Popular respecte a les herències; però, tanmateix, a Galícia, Balears o Cantàbria, en el seu moment amb governs del mateix partit que el nostre Govern, es van promulgar o respectar reduccions similars a les d’aquelles altres autonomies. Per tant, l’argument ideològic cau per la seva pròpia base.

Un altre argument molt utilitzat pel nostre Govern actual és que aquest impost és una eina per aconseguir la redistribució de la riquesa entre la població catalana, a més de ser també un instrument de justícia social, ja que qui més hereta, més paga.

Analitzem-ho. Això va ser cert fa alguns segles, quan aquest era l’únic impost progressiu existent, però, des que a Europa es van modernitzar les Hisendes Públiques, l’impost progressiu per antonomàsia és l’IRPF, en el qual s’han centrat els governs per aplicar polítiques socials i de progressivitat, quedant relegat l’Impost de Successions i Donacions, a tots els països moderns i a la majoria de Comunitats Autònomes espanyoles, a un paper pràcticament testimonial i centrat en les grans fortunes, gràcies a reduccions de quota, l’augment del mínim exempt de tributació o, en molts casos, a la seva pura i simple supressió.

L'IMPOST DE SUCCESSIONES, EL GRAN DESCONEGUT

Malgrat tot, a Catalunya, les reformes que s'han aplicat han estat, com a mínim, peculiars. Per exemple, l'herència de patrimonis empresarials és exempta de tributar en un 95%. Així, tots els patrimonis empresarials i fins i tot els patrimonis immobiliaris que s'hagin pogut “disfressar” formalment d'empresa, gaudeixen d'aquesta substanciosa rebaixa. Si afegim a això que les grans fortunes que disposen de béns en altres Comunitats Autònomes poden crear la ficció de residir personalment en alguna d'elles i així tramitar l'herència on aquest impost només existeix a nivell testimonial, es nota clarament la falta de base real de l'argument de redistribució de la riquesa amb el qual es defensa aquest impost, ja que amb el seu plantejament actual **recau exclusivament sobre la sempre soferta classe mitja**.

Sobre això, els nostres governants acostumen a argumentar que han introduït exempcions per a l'habitatge habitual, però mai mencionen la “lletra petita”. Efectivament, el 95% del valor de l'habitatge habitual és exempt fins a un límit de 500.000 euros. Però, en primer lloc, per a que la Generalitat accepti la valoració de l'immoble, aquesta s'ha de fer multiplicant el valor cadastral per uns coeficients publicats per aquella. Per exemple, al municipi de Barcelona, amb valors cadastrals revisats el 2002, s'han de multiplicar per 3,2 i després s'ha de multiplicar per 0,8 per tractar-se d'una herència. En resum, cal valorar l'habitatge més de dues vegades i mitja per sobre del seu valor cadastral. A la província de Barcelona, el coeficients multiplicadors per a l'any 2009 cobreixen l'escala que va entre el mínim d'un 1,5 a Aguilar de Segarra, entre altres, al màxim del 6,1 que s'aplica a Sant Vicenç de Montalt, per exemple.

Tornant a l'habitatge habitual, convé saber que si el o la causant (la persona difunta) havia residit en l'etapa final de la seva vida més de dos anys fora del seu habitatge habitual, encara que hagués estat per motius d'edat o salut (residència, llars dels fills, hospital, etc.) i per molt que hagués viscut en ella, posem per cas, els quaranta anys anteriors, ja no es considera habitatge habitual i no es té dret a aquesta exempció, que també es perd encara que el període en el que es residís fora de l'habitatge hagués estat menor a aquests dos anys però aquest habitatge s'hagués llogat, fet moltes vegades imprescindible per ajudar a les despeses de residència, hospital, cuidadors, etc. Com veiem, la justícia social existeix més a les declaracions que a la realitat.

I això no acaba aquí. La persona que rep aquest habitatge, si l'aliena abans de passats cinc anys, haurà de pagar llavors la part de l'impost de successions que va desgravar en heretar-la. Tot això sense entrar a discutir si, realment, la mesura social que es pretén assolir amb aquesta desgravació, el concepte de la qual és “habitatge habitual”, ha d'estar limitada a un import de 500.000 euros, atesos els coeficients multiplicadors que s'han d'aplicar, ja que no perquè aquest habitatge sobrepassi tal o qual valor deixa de ser en la seva totalitat l'habitatge habitual.

I no oblidem que, un cop feta la valoració del total de l'herència, sempre se li ha de sumar un 3% més en concepte de “parament de la llar”, sigui quin sigui el contingut d'aquesta herència.

UN COP D'ULL A LES DONACIONS

Tema a part és el tribut per Donacions, inclòs a la mateixa Llei. Últimament, les nostres autoritats tributàries coincideixen en fer declaracions alligant-nos sobre els avantatges de fer una donació en comptes de deixar-ho tot en herència, posant com exemple de la seva bona política la decisió de que, a partir del 2008, s'hagin reduït a tres els trams d'aquest impost, amb uns percentatges del 5%, 7% i 9%.

Davant d'això, cal fer memòria. Convé recordar que, a partir de que a Madrid, València i altres Comunitats es va reduir el 99% l'impost de Donacions, el català ben assessorat, si es plantejava una donació a un fill o filla, en lloc de fer-la a Catalunya i pagar l'abusiu impost de Donacions, en aquell moment similar al de Successions, adquiria un pis en una d'aquelles comunitats, i com que

L'IMPOST DE SUCCESSIONES, EL GRAN DESCONEGUT

la donació d'un immoble tributa en la Comunitat on radica aquest, el donava allà, pagava un 99% menys d'impost i després el fill el venia i ingressava uns diners dels quals la Generalitat no veia ni un euro per la compra, ni per la donació, ni per la venda. No va ser cap altra la raó que realment va impulsar a reduir els percentatges en donacions dels que tant es presumeix ara, doncs tot i ser més alts que a aquelles altres Comunitats, els ciutadans accepten pagar una mica més aquí que allà per tal d'estalviar-se les molèsties i despeses inherents a operar en una altra Comunitat. I la Generalitat ara recapta al menys entre un 5% i un 9% per la donació, quan d'una altra manera no recaptava res. Tot i això, també hi ha la seva "lletra petita". Per exemple, el donant ha de declarar la donació a l'I.R.P.F. i, si són immobles, el tractament fiscal es igual al d'una venda. No cal dir que, en aquest cas, pot resultar en conjunt fiscalment "més car" fer una donació que deixar els immobles en herència. També cal saber que les donacions fetes fins cinc anys abans de la mort del donant s'inclouen igualment a l'herència, tributant pel tipus mig de l'impost de Successions i descomptant-se l'impost pagat per la donació.

Per tot això, és deplorable escoltar com polítics aparentment qualificats intenten influir en el delicat àmbit de la llibertat individual, amb declaracions "aconsellant" els ciutadans queixosos de l'Impost de Successions que el que han de fer és donar en vida en comptes de deixar herència ja que, en realitat, aquest consell fora de lloc no és més que una cortina de fum per maquillar la seva negativa a reformar la tributació de les herències.

CONCLUSIONS

A Catalunya, on es paga pels peatges a les autopistes, ja que en la majoria dels casos no existeixen rutes alternatives eficients i gratuïtes; es paga per l'ensenyament privat o concertat a causa de les deficiències a la pública, que és a la cua d'Europa; es paga per la sanitat privada o Mútues, a causa de la massificació i llistes d'espera en el sistema públic de salut; on s'ha de fer servir el transport privat per la insuficiència i caos en que està immers el transport públic; on l'IPC augmenta anualment sempre per sobre de la mitjana espanyola, etc., etc.; a més de tot això, quan ens morim deixem als hereus una càrrega addicional, la de l'Impost de Successions, que, a sobre, implica pagar unes cent vegades més del que es pagaria a la majoria de Comunitats Autònomes espanyoles, gràcies a la insensibilitat dels nostres governants.

I si fins ara moltes persones s'havien d'endeutar o malvendre part de l'herència per fer front al pagament d'aquest impost, què succeirà a partir d'ara en un entorn de crèdit molt restringit i de pràctica impossibilitat de venda d'immobles a un preu equitatiu? En l'actual situació, aquest impost s'ha tornat, si és possible, encara més brutal, absurd i confiscador.

En definitiva, l'Impost de Successions i Donacions segueix constituint una greu espoliació a les famílies catalanes i una increïble discriminació davant la gran majoria de les altres Comunitats Autònomes. Davant qualsevol argument que se'ns doni per justificar el manteniment d'aquesta injustícia, respondrem amb una pregunta molt senzilla: si la resta de Comunitats ha pogut suprimir-lo en la pràctica, per què no es pot fer a Catalunya?

És evident que ja no hi ha arguments vàlids per defensar per més temps la formulació actual d'aquest impost. És hora ja que es comencin a prendre decisions sensates, començant per la reforma de l'Impost de Successions per posar-lo al mateix nivell que a la majoria de Comunitats Autònomes espanyoles.

Existeix una pàgina web que agrupa tots els interessats en la desaparició o reforma d'aquest impost, ja que és necessari unir-se per lluitar contra l'espoliació i discriminació que representa.

Informe-vos i inscriviu-vos a <http://www.NOsuccessions.org>
<http://www.NOsuccessions.org>

L'IMPOST DE SUCCESSIONES, EL GRAN DESCONEGUT

DIFERÈNCIES AUTONÒMIQUES DE L'IMPOST SOBRE LES HERÈNCIES

L'exemple

Un fill/a que hereti
250.000 euros dels
seus pares
haurà de pagar...

Font: PricewaterhouseCoopers

Font: "El Periódico" 08/12/2008

JOAN VILA